

Terugblik naar 2009 en voorblik naar 2010

(Jaarverslag 2009 en onderzoeksplan 2010 Rekenkamercommissie Leek)

Missie:

De Rekenkamercommissie wil door middel van haar werkzaamheden bijdragen aan de kwaliteit van het lokale bestuur in de gemeente Leek, aan de transparantie van het gemeentelijk handelen en aan de versterking van de publieke verantwoording daarover. Dit zal zij doen door de doeltreffendheid, de doelmatigheid en de rechtmatigheid van het door de gemeente gevoerde beleid en bestuur te onderzoeken en de gemeenteraad hierover te rapporteren en te adviseren.

Rekenkamercommissie Leek,
April 2010

Voorwoord

Voor u ligt het vierde jaarverslag van de Rekenkamercommissie van de gemeente Leek. In dit jaarverslag verantwoorden we de activiteiten die de Rekenkamercommissie in het kader van haar taak in 2009 heeft ondernomen. Tegelijkertijd worden de nog voorlopige ambities voor 2010 gepresenteerd.

De onderzoeken van de Rekenkamercommissie Gemeente Leek richten zich op het bewerkstelligen van een leereffect en het vergroten van de transparantie van het bestuur. De Rekenkamercommissie wil hieraan bijdragen door onderzoeken te initiëren die gericht zijn op:

- de doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid
- de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beheer en de organisatie
- de rechtmatigheid van de uitgaven.

De Rekenkamercommissie Gemeente Leek besteedt tevens aandacht aan de randvoorwaarden voor goed bestuur, zoals integriteit, democratische besluitvorming en publieke verantwoording. De commissie streeft ernaar om een onderzoek per kalenderjaar te verrichten.

De rekenkamercommissie Leek bestond eind 2009 volledig uit externe leden, te weten:

Voorzitter	Edwin de Jong
Lid	Robert de Koord
Lid	Albert Vlaardingerbroek
Reservelid	Annelies Kranenburg

De Rekenkamercommissie werd bijgestaan door Wessel Loonstra (griffier), secretaris van de Rekenkamercommissie

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	4
Terugblik 2009	6
- Inleiding	
- Personele Ontwikkelingen	
- Verrichtte (onderzoeks)activiteiten	
- Verantwoording Financiën Rekenkamercommissie	9
Vooruitblik 2010	10
- Inleiding	
- Jaardoelen voor 2010	
- Vooruitblik naar 2011 en verder	

1 Terugblik 2009

1.1 Inleiding

Dit is het vijfde jaarverslag van de Rekenkamercommissie Gemeente Leek. Dit jaarverslag is een verslag van de (onderzoeks)activiteiten die in het jaar 2009 verricht zijn. Er wordt aandacht besteed aan de personele ontwikkelingen binnen de Rekenkamercommissie, het verrichte onderzoek en de financiële ontwikkelingen met betrekking tot de Rekenkamercommissie.

De terugblik op 2009 en de vooruitblik op 2010 worden vastgesteld in de vergadering van de Rekenkamercommissie van 13 april 2010.

Deze verantwoordingsnotitie wordt ter informatie toegezonden aan:

Intern:

- de gemeenteraad
- het college van B&W
- het management van de ambtelijke organisatie van de gemeente Leek
- de accountant

Extern

- rekenkamers waarmee contacten worden onderhouden en andere belangstellenden
- ook zal dit document op de website van de gemeente Leek geplaatst worden

1.2 Personele ontwikkelingen

In 2009 hebben wijzigingen plaatsgevonden in de samenstelling van de Rekenkamercommissie. Rob Kah heeft wegens drukke werkzaamheden zijn lidmaatschap van de rekenkamercommissie beëindigd. Daarop is het plaatsvervangend lid Albert Vlaardingbroek beëindigd als lid en is Annelies Kranenburg benoemd als plaatsvervangend lid van de rekenkamercommissie.

1.3 Verrichte (onderzoeks)activiteiten

De Rekenkamercommissie vergadert eens per maand op in het gemeentehuis van Leek. De vergaderingen zijn bedoeld om activiteiten af te stemmen, te coördineren en uit te zetten. Daarnaast werden inventariserende werkzaamheden verricht voor de mogelijke onderzoeken en de aanpak.

De Rekenkamercommissie rapporteert aan de gemeenteraad. Om af te stemmen met het gemeentebestuur vindt twee maal per jaar een gesprek met het presidium plaats. Dit jaar is een extra gesprek met het presidium gevoerd om uitleg te geven over de vertraging van het onderzoek naar de ISD (zie hieronder).

De raadsfracties in de gemeenteraad worden twee maal per jaar uitgenodigd om onderzoeksonderwerpen aan te leveren. Vanuit de fracties van het CDA en de VVD zijn in totaal vier reacties gekomen op deze uitnodiging. Burgers uit de gemeente Leek worden sinds

2009 niet meer benaderd om onderzoeksonderwerpen voor de Rekenkamercommissie aan te dragen.

Hieronder volgt een overzicht van de uitgevoerde onderzoeksactiviteiten. Door het moeizame onderzoeksproces m.b.t. het onderzoek naar de ISD, heeft de rekenkamercommissie zijn ambitie om een onderzoek per kalenderjaar af te leveren niet waar kunnen maken.

Onderzoek naar informatievoorziening over (financiële) risico's door participatie in het werkvoorzieningschap Novatec

Het onderzoek naar de informatievoorziening over (financiële) risico's door participatie in het werkvoorzieningschap Novatec, dat samen met de rekenkamercommissie van de gemeente Zuidhorn is uitgevoerd, was in 2008 opgestart en uitgevoerd. Het eindrapport is op 1 april 2009 in de raadscommissie Bestuur en Middelen en op 14 april 2009 in de raad gepresenteerd.

Onderzoek naar de effectiviteit en de sturing van de ISD Noordenkwartier

Vanaf eind 2008 – begin 2009 heeft de rekenkamercommissie Leek een onderzoek geïnitieerd naar de effectiviteit en de sturing van de ISD Noordenkwartier. In deze gemeenschappelijke regeling participeert Leek samen met de gemeenten Noordenveld en Marum. Vanuit efficiencyoverwegingen en met het idee om een breder draagvlak te creëren is dit onderzoek met de drie gemeenten gezamenlijk opgepakt. Er is een werkgroep opgericht, bestaande uit de voorzitters van de drie rekenkamers, die het onderzoeksproces hebben begeleid. Vanwege de begeleiding van het onderzoek is in 2009 een 7-tal extra vergaderingen met deze werkgroep gehouden.

De werkgroep heeft de uitvoering van het onderzoek uitbesteed aan een onderzoeksbureau. Hiervoor is een aanbestedingsprocedure doorlopen waarin offertes van drie bureau's zijn beoordeeld. Het onderzoek is gegund aan het onderzoeksbureau Jacques Necker. Het realiseren van de door de rekenkamercommissies beoogde kwaliteit van het onderzoek bleek met dit bureau een moeizaam proces te zijn. Uit de technische reactie van de drie gemeenten is gebleken dat er grote feitelijke onjuistheden in de conceptrapportage stonden. Daarom is een extra bijeenkomst met de onderzoekers, de eerstverantwoordelijk ambtenaren van de drie gemeenten en de directeur van de ISD georganiseerd om de feitelijke juistheid van het rapport te kunnen garanderen. Daarnaast bleven er – ook na een gesprek met de directie van het onderzoeksbureau – meningsverschillen bestaan tussen de werkgroep enerzijds en het onderzoeksbureau anderzijds over de interpretatie van de gegevens en de conclusies die hieruit te trekken zijn. Er is daarom besloten het onderzoek niet meer met het betreffende onderzoeksbureau voort te zetten. De werkgroep heeft het onderzoek zelf verder afgemaakt. Dat was mogelijk omdat in de eerder genoemde bijeenkomst met onderzoekers, ambtenaren en de directeur van de ISD voldoende zekerheid is gekregen over de feitelijke juistheid van de gegevens. Het herschrijven van het onderzoek heeft naar de mening van de rekenkamercommissie geleid tot een onderzoeksrapport waarin een genuanceerder en realistischer beeld wordt neergezet van de ISD, waarin de conclusies uit de cijfers volgen en waarin de aanbevelingen een meerwaarde hebben.

Door bovengenoemde perikelen heeft het onderzoek echter grote vertraging opgelopen. De planning was dat het onderzoek in het najaar van 2009 aan de raad gepresenteerd zou worden. Presentatie van het onderzoek wordt nu in het voorjaar van 2010 verwacht.

Vooronderzoek naar de inrichting en effectiviteit van de bezwaarschriftenprocedure

In het najaar van 2009 heeft de rekenkamercommissie besloten onderzoek te verrichten naar de uitvoering van de bezwaarschriftenprocedure. Besloten is om dit onderzoek in eigen beheer uit te voeren omdat er binnen de rekenkamercommissie voldoende expertise op dit onderwerp aanwezig is. Ter voorbereiding van het onderzoek is een aantal gesprekken gevoerd met de secretaris van de bezwaarschriftenprocedure. Tevens zijn jaarverslagen van

de bezwaarschriftencommissie, werkvoorschriften (AO's) en cijfermateriaal opgevraagd. Mede als gevolg van de Wet dwangsom bij niet tijdig beslissen heeft de gemeente Leek besloten de samenstelling van de bezwaarschriftencommissie en de bezwaarschriftenprocedure volledig te heroverwegen. In een gesprek met het hoofd van de afdeling Middelen en Bestuursondersteuning en de secretaris van de bezwaarschriftencommissie op 5 februari 2010, en na het inzien van het concept-raadsvoorstel, werd de herziening van de bezwaarschriftenprocedure in zijn volle omvang duidelijk. Omdat te verwachten was dat de onderzoeksgegevens in ieder geval ten dele niet geëxtrapoleerd konden worden naar de nieuwe bezwaarschriftenprocedure, moest de rekenkamercommissie tot de conclusie komen dat het onderzoek bij presentatie in de raad, vermoedelijk in het najaar van 2010, weinig actueel meer zou zijn. Besloten is daarom af te zien van dit onderzoek.

Uit de statistische analyses die de rekenkamercommissie al op het cijfermateriaal had uitgevoerd, kwamen enkele opvallende zaken naar voren. Omdat de herziening van de bezwaarschriftenprocedure ten tijde van het vooronderzoek nog in volle gang was, heeft de rekenkamercommissie in het overleg met het presidium op 17 februari 2010 afgesproken een kort, vrijblijvend advies te geven over de inrichting van de bezwaarschriftenprocedure. In dit advies komen zaken aan de orde die in de eerste voorlopige (statistische) analyse zijn opgevalen en die mogelijk tot verbeteringen in het proces kunnen leiden. Dit advies is op 18 februari 2010 aan de burgemeester en de organisatie 'opgeleverd'.

1.4 Verantwoording Financiën Rekenkamercommissie

In de voorgaande paragrafen is een verantwoording gegeven op de personele ontwikkelingen en de verrichte (onderzoeks) activiteiten. In deze paragraaf wordt aangegeven welke uitgaven de Rekenkamercommissie in 2009 heeft gedaan:

Kostensoort	Begroting 2009	Uitgaven 2009	Uitgaven 2008
Personele middelen <i>Externe leden (vacatievergoeding)</i>	€ 7.500,00	€ 9.232,72*	€ 6.543,63
Werkbudget <i>Lidmaatschap NVR</i>		€ 220,00	€ 220,00
<i>Deelname Dag Lokale Rekenkamer</i>	€ 20.000,00		€ 249,00
<i>Onderzoekskosten (budget voor 2 onderzoeken per jaar)</i>			€ 7.537,50 <i>incl. btw</i>
- <i>Onderzoek Jacques Necker: ÍSD Westenkwartier</i>		€ 25.120,00	
- <i>Ontvangen RKC Marum en Noordenveld: Inkomsten:</i>		€ - 16.746,00	
- <i>Totaal kosten onderzoek ÍSD voor rekening van Leek</i>		€ - 8.374,00 <i>incl. btw</i>	
Totaal	€ 27.500,00	17.826,72	€ 14.550,13

* extra vergaderingen i.v.m. projectgroep onderzoek ÍSD.

Korte toelichting op de bovengenoemde posten:

- De vacatievergoeding is de vergoeding die de externe leden van de Rekenkamercommissie ontvangen per vergadering. De Rekenkamercommissie vergaderde in 2009 12 keer. Daarnaast zijn er in 2009 7 extra vergaderingen geweest van de projectgroep onderzoek ÍSD.
- De Rekenkamercommissie is lid van de Nederlandse Vereniging voor Rekenkamers en Rekenkamercommissies. Lidmaatschapskosten € 220 per jaar.
- De onderzoekskosten in 2008 zijn binnen het beschikbaar gestelde krediet gebleven. Het onderzoek naar de ÍSD werd getrokken door de gemeente Leek, terwijl Noordenveld en Marum hebben 'meegelift' op het onderzoek. De kosten van het onderzoek zijn verdeeld over de drie gemeenten in de verhouding Noordenveld : Leek : Marum = 3 : 2 : 1. Hierdoor heeft Leek € 16.764,00 terugontvangen van deze gemeenten.

Vooruitblik 2010

2.1 Inleiding

In de vooruitblik op 2010 beschrijft de Rekenkamercommissie haar doelen en activiteiten voor 2010.

2.2. Jaardoelen voor 2009

In 2009 gaat de Rekenkamercommissie werken aan twee hoofddoelen:

1. Het uitvoeren van één onderzoek;
- 2.
3. Naamsbekendheid en communicatie binnen en buiten de gemeente Leek.

Ad 1) Het uitvoeren van één onderzoek

Zoals in de vorige paragraaf te lezen is geweest, was de

rekenkamercommissie voornemens een onderzoek op te starten naar de kwaliteit van de gemeentelijke bezwaarschriftenprocedure. In februari 2010 heeft de rekenkamercommissie echter besloten af te zien van dit onderzoek (zie paragraaf 1.3). Door dit op het laatste moment afblazen van het onderzoek, heeft de rekenkamercommissie bij het schrijven van deze vooruitblik nog geen concrete onderwerpen voor nieuw onderzoek uitgewerkt.

De groslijst (in willekeurige volgorde) van mogelijke onderzoeken:

- Leek in Balans, een review naar de doelen en uitkomsten van de organisatieverandering;
- Onderzoek naar de inrichting en bruikbaarheid van de programmabegroting;
-
- Onderzoek naar Jaarrekening en Jaarverslag, met name de reserves en voorzieningen;
-
- Onderzoek naar de beheersing van de uitgaven van de WVG;
- Evaluatie van het Bouwproject de Wolfeschans (leereffecten m.b.t. het nieuwbouwplan Oostindie);
- Dienstverlening aan de burgers.
- De gang van zaken in verband met het verplaatsen van de v.m. ISK-school
- Het nakomen van toezeggingen van het college van b. en w. gedaan aan de raad.
- Bouw en financiering van het voormalige ISK gebouw in Oostindië.
- Nijenoertschool en de voorbereiding voor de nieuwbouw.
- Tijdigheid van het opnemen van de lasten in de begrotingscyclus.
- Inzichtelijkheid van gepresenteerde cijfers in de financiële verslagen in de keuzes die er op hoofdlijnen gemaakt kunnen worden.

Uit de bovenstaande groslijst van mogelijke onderwerpen die door raadsfracties zijn aangeleverd, wordt duidelijk dat er drie maal wordt verwezen naar de inrichting van de planning en controlcyclus. De tijdigheid en de inhoud/structuur van de sturingsinformatie in de planning

en controlcyclus roept bij sommige raadsleden vragen op. Momenteel is de rekenkamercommissie zich aan het oriënteren op de mogelijkheden voor een onderzoek naar de wijze waarop de programmabegroting totstandkomt en hoe keuzen worden gemaakt en/of doorwerken in het beleid. Dit onderwerp is nog in een verkennende fase en dient nog verder te worden geoperationaliseerd. Wanneer het onderzoeksonderwerp voldoende vaststaat, zal de rekenkamercommissie de raad en het college daarover inlichten.

Ad 2) Communicatie

De belangrijkste randvoorwaarde van de rekenkamerfunctie ligt bij de communicatie. Het is een randvoorwaarde voor het bereiken van de doelstellingen van de rekenkamerfunctie: in transparantie opereren. Omdat de rekenkamercommissie per 2011 mogelijk overgaat in een nieuwe, gecombineerde rekenkamercommissie, zal dit jaar het communicatiebeleid van vorig jaar worden geconsolideerd. Dat betekent:

- Onderhouden van de website. Er zal continue aandacht bestaan om de website up to date en actueel te houden.
- Voorlichting aan nieuwe raadsleden over de rekenkamerfunctie. Na de beëdiging van de nieuwe raadsleden hen hierover informeren.
- De ambtelijke organisatie bekend maken met dit instrument dat in het kader van dualisme is ontstaan.
 1. Voorlichting/presentatie geven in de werkoverleggen over de activiteiten van de Rekenkamercommissie;
 2. In het personeelsblad "Ridderspoor" van de gemeente Leek een korte presentatie geven over uitgebrachte rapporten (bevindingen/conclusies).
- Uitdoen van een persbericht bij elk gepubliceerd onderzoek.

2.3. Vooruitblik naar 2011 en verder

In de loop van 2009/2010 werd duidelijk dat er plannen zijn voor het samenvoegen van de rekenkamercommissies van Leek, Marum, Zuidhorn en Grootegast. Deze plannen zijn reeds in een gevorderd stadium en in een voorlopige planning zouden de vier rekenkamercommissies vanaf 1 januari 2011 samen moeten gaan in een personele unie. Daarmee is de kans groot dat de rekenkamercommissie van de gemeente Leek na deze datum de facto niet meer bestaat. De werkzaamheden zullen dan worden overgenomen door de nieuwe, gezamenlijke rekenkamercommissie. Het is nog niet bekend hoe de gezamenlijke rekenkamercommissie personeel en institutioneel zal worden vormgegeven. Voor de rekenkamercommissie Leek zijn dit grote veranderingen die een aantal directe consequenties op haar werkzaamheden hebben:

- De rekenkamercommissie Leek zal in haar huidige vorm nog slechts één onderzoek aan de raad kunnen presenteren. Er wordt naar gestreefd dit onderzoek voor het eind van 2010 gereed te hebben, zodat een soepele overgang naar de nieuwe structuur kan worden bewerkstelligd.
- Wij zullen niet meer investeren in vernieuwingen in de structuur of de werkwijze van de huidige rekenkamercommissie. De huidige aanpak van onze rekenkamer zal zo veel mogelijk worden geconsolideerd.
- Wij zullen zonedig vanuit onze ervaring gevraagd en ongevraagd advies geven over de inrichting van de nieuwe, gezamenlijke rekenkamercommissie.